

Aneta Suchoń

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

WYNAŁAZKI JAKO INSTRUMENT MODERNIZACJI ROLNICTWA – ZAGADNIENIA PRAWNE*

INVENTIONS AS THE INSTRUMENT OF MODERNIZATION OF AGRICULTURE – LEGAL ISSUES

Słowa kluczowe: wynalazek, patent, Urząd Patentowy, rolnictwo

Key words: invention, patent, The Patent Office, agriculture

Synopsis. Przedstawiono wybrane zagadnienia prawne poświęcone wynalazkom i procedurze uzyskania patentu. Wskazano na przesłanki zdolności patentowej i orzecznictwo w tym zakresie. Zwrócono uwagę na coraz większe praktyczne znaczenie zagadnienia wynalazków biotechnologicznych, ale także problemy prawne i etyczne związane z ich udzielaniem. Pozytywnie oceniono przeznaczanie środków pieniężnych polskich i unijnych na rozpowszechnianie wiedzy o własności przemysłowej oraz pokrycie choć części kosztów związanych z procedurą uzyskiwania patentów.

Wstęp

Wynalazki towarzyszą ludzkości od czasów prehistorycznych. Początkowo chodziło o zaspokojenie podstawowych potrzeb ludzki pierwotnych. Spowodowało to wynalezienie łuku (35 tys. lat p.n.e.), narzędzi kamiennych, metod budowy schronienia. Gdy plemiona zaczęły prowadzić osiadły tryb życia, dla potrzeb rolnictwa powstała motyka, plóg i lemiesz [Szymanek 2008]. Początki ustawodawstwa chroniącego wynalazki łączy się często z pochodzącą z 1474 r. tzw. ustawą wenecką¹. W kolejnych stuleciach zaobserwować można dynamiczny rozwój, zarówno techniki, przemysłu, jak i prawodawstwa patentowego. Pod koniec XVII wieku odnotować należy ustawy patentowe USA i Francji. Na szczególną uwagę zasługuje proces ustalania międzynarodowych zasad ochrony twórców, co znalazło odzwierciedlenie np. w pochodzącej z 1883 r. Konwencji paryskiej o ochronie własności przemysłowej.

Warto wyjaśnić, że patent jest prawem należącym właśnie do szerszej kategorii praw własności przemysłowej. Według rozszerzonej w 1925 r. Konwencji paryskiej „własność przemysłowa rozumiana jest w najszerszym znaczeniu i stosuje się nie tylko do przemysłu i handlu w ścisłym znaczeniu, ale również do przemysłów rolnych i wydobywczych oraz do wszystkich produktów wytworzonych lub naturalnych, jak na przykład: win, nasion, liści tytoniu, owoców, wód mineralnych, zwierząt, piwa, mąki” [du Vall 2008].

Wynalazki bezsprzecznie przyczyniają się do modernizacji rolnictwa. Chodzi przede wszystkim o wykorzystywanie coraz to nowocześniejszych maszyn i urządzeń, skuteczniejszych środków ochrony roślin i leczenia zwierząt. Ochrona patentowa ma przyczyniać się do promocji wynalazczości. Procesy innowacyjne łączą się z reguły z koniecznością posiadania środków pieniężnych. Uzyskanie patentu na wynalazek ułatwia odzyskanie nakładów na opracowanie i wdrożenie rozwiązań, co zachęca do kontynuacji dalszej działalności wynalazczej. Patent jest ważnym instrumentem wykorzystywanym przez przedsiębiorców w celu osiągnięcia przewagi konkurencyjnej, pod-

* Publikacja została wykonana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Patent Plus – wsparcie patentowania wynalazków”. Projekt jest finansowany ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (um. Nr 10/PMPP/U/7-03.09/E-380/2009).

¹ Cel ustawy wyrażono w preambule w sposób następujący: „Są wśród nas ludzie wielkiego geniuszu, zdolni do wynalezienia i odkrywania pomysłowych urządzeń; Przeto, gdyby były przepisy dotyczące urządzeń odkrytych przez takich ludzi, tak że inni, którzy mogliby je zobaczyć, nie mogliby ich zbudować i zabrać z sobą zaszczytu wynalazcy, więcej ludzi ofiarowywałoby swój geniusz, dokonywałoby odkryć i budowałoby urządzenia wielce użyteczne i przynoszące korzyści naszej wspólnocie” [du Vall 2008].

niesienia renomy oraz jego wartości rynkowej [Adamczak, Gędek 2009]. Uzyskanie patentu na wynalazek jest na pewno dużo łatwiejsze dla podmiotu gospodarczego, mającego środki finansowe i szerszą wiedzę na temat procedury patentowej. Okazuje się jednak, że wielu producentów rolnych zajmujących się rolnictwem, szczególnie w zakresie spraw technicznych ma świetne pomysły, jednak stosunkowo rzadko podejmują oni działania w zakresie uzyskania patentu.

Celem artykułu jest przedstawienie wybranych zagadnień prawa patentowego, a zwłaszcza próba ustalenia, czy regulacje prawne zachęcają twórców wynalazków z zakresu rolnictwa do uzyskiwania na nie patentu, czy raczej zniechęcają. Podstawową metodą badawczą wykorzystaną w artykule jest dogmatyczna analiza tekstów normatywnych. Badaniu poddane zostały przede wszystkim akty prawne polskie oraz literatura odnosząca się do problematyki wynalazków.

Zdolność patentowa wynalazku

Podstawowym polskim aktem prawnym w zakresie własności przemysłowej jest *prawo własności przemysłowej*². Wyjaśnić jednak należy, że przepisy prawne nie zawierają definicji legalnej wynalazku. UstPWP określa tylko, że wynalazek, żeby mógł być opatentowany musi spełniać 3 następujące cechy: po pierwsze, musi być nowy (czyli nowość wynalazku), po drugie, musi mieć poziom wynalazczy (czyli być nieoczywisty), po trzecie, nadaje się do przemysłowego zastosowania (czyli przemysłowa stosowalność).

Te trzy cechy nazywane w literaturze przesłankami zdolności patentowej są kluczowe dla uzyskania ochrony patentowej, dlatego warto zająć się ich bliższym wyjaśnieniem. Otóż wynalazek uważa się za nowy, jeśli nie jest on częścią stanu techniki. Przez stan techniki rozumie się wszystko z kolei to, co przed datą, według której oznacza się pierwszeństwo do uzyskania patentu, zostało udostępnione do wiadomości powszechnej w formie pisemnego lub ustnego opisu, przez stosowanie, wystawienie lub ujawnienie w inny sposób. Uzyskanie patentu nie jest zatem możliwe, gdy przykładowo nastąpiła publikacja w czasopiśmie naukowym, użycie w obrocie komercyjnym, zaprezentowanie w katalogu firmowym, lub programie telewizyjnym [Adamczak, Gędek 2009]. W takiej bowiem sytuacji rozwiązanie traci cechę nowości.

Z kolei wynalazek uważa się za posiadający poziom wynalazczy, jeżeli wynalazek ten nie wynika dla znawcy, w sposób oczywisty, ze stanu techniki. W tym celu dokonać należy sprawdzenia wszystkich znanych w danej chwili rozwiązań i koncepcji technicznych oraz analizuje się, czy powstanie wynalazku wynika z nich w sposób oczywisty. Wymóg nieoczywistości wynalazku podlega ocenie i jest jednym z elementów trudniejszych [Bodganienko 2008]. Wymaganie „poziomu wynalazczego” służy zapewnieniu, by patenty były udzielane tylko na prawdziwie twórcze i pomysłowe rozwiązania, a nie takie, które znawca w konkretnej dziedzinie może z łatwością wywieść z tego, co jest już publicznie znane. W wyroku z dnia 6 czerwca 2006 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny orzekł, że: „*wynalazek uważa się za nieoczywisty, gdy istota problemu technicznego wynalazku jest realizowana w szczególności przez: całkiem odmienne środki techniczne od znanych ze stanu techniki, które umożliwiają uzyskanie funkcji celu wynalazku innej niż dotychczas znanej; nowe środki techniczne oraz takie ich wzajemne strukturalne i funkcjonalne powiązanie, które różni się od powszechnie znanych, przy czym te środki techniczne różnią się od znanych stawianymi celami oraz osiągniętymi rezultatami*”³.

Prócz nowości i poziomu wynalazczego wynalazek, na który może zostać udzielony patent musi prezentować przemysłową stosowalność. Otóż wynalazek uważany jest za nadający się do przemysłowego stosowania, jeżeli może być uzyskiwany wytwór lub wykorzystywany sposób, w rozumieniu technicznym, w jakiegokolwiek działalności przemysłowej, nie wykluczając rolnictwa. Wymóg ten wynika z faktu, iż nie wszystkie nowe rozwiązania techniczne znajdują zastosowanie praktyczne. Zasada stosowalności rozumiana jest jako wymóg zapewnienia, iż każdorazowe użycie wynalazku skutkuje osiągnięciem wyznaczonego efektu. Ponadto, wynalazek powinien nadawać się do ponownego stosowania, czyli do wykorzystania w przemyśle i do upowszechnienia [Bodganienko 2008].

Warto także dodać, że powyższe przesłanki są badane dopiero po stwierdzeniu, że zgłoszone rozwiązanie ma charakter techniczny⁴. Taki charakter rozwiązania nie budzi większych wątpliwości, gdy zgłoszenie opisuje określony wytwór materialny (np. urządzenie lub substancję) względnie

² Tekst jedn. z 2003, nr 119, poz. 1117 ze zm., dalej zwana ustPWP.

³ VI SA/Wa 454/06, Lex nr 210151.

⁴ Tak uzasadnienie wyroku z dnia 25 lutego 2009 r. Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (VI SA/Wa 2338/08), Lex nr 520152.

określa techniczny sposób oddziaływania na materię), a zgłaszający przedstawia określone cechy konstrukcyjne urządzenia, budowę chemiczną lub skład substancji, albo zespół czynności technicznych składających się na określony sposób postępowania. Jak podkreśla się w orzecznictwie test technicznego charakteru wyprzedza badanie nowości, poziomu wynalazczego i przemysłowej stosowalności. Przemysłowy charakter stosowania nie pozwala na opatentowanie wynalazku, który jest bezużyteczny, albo gdy w ogóle nie jest możliwe uzyskanie zakładanego rezultatu. Nie jest wystarczające przykładowo wytworzenie nowego związku chemicznego bez wskazania do czego będzie wykorzystywany w działalności przemysłowej [Szymanek 2008].

Wynalazki biotechnologiczne

Dokonać można różnych podziałów wynalazków. W zależności od przedmiotu rozwiązania wyróżniamy cztery ich kategorie: (1) produkty, czyli substancje i mieszaniny (np. lekarstwa), (2) urządzenia, np. maszyny i urządzenia, (3) sposoby np. wytwarzania lekarstw, (4) zastosowana, np. nowe stosowanie znanych produktów [Szymanek 2008]. Szczególną kategorię wynalazków stanowią wynalazki biotechnologiczne. Biotechnologia⁵ i inżynieria genetyczna odgrywają coraz większą rolę w licznych gałęziach przemysłu o fundamentalnym znaczeniu dla rozwoju technologicznego i gospodarczego każdego państwa, a system prawa patentowego jest instrumentem ochrony prawnej produktów biotechnologicznych. Według art. 93¹ ustPWP wynalazek biotechnologiczny, to wynalazek dotyczący wytworu składającego się z materiału biologicznego lub zawierającego taki materiał, albo sposobu, za pomocą którego materiał biologiczny jest wytwarzany, przetwarzany lub wykorzystywany. Pod pojęciem materiału biologicznego rozumie się materiał zawierający informację genetyczną i zdolny do samoreprodukcji, albo nadający się do reprodukcji w systemie biologicznym.

Za wynalazki biotechnologiczne, na które mogą być udzielane patenty, uważa się w szczególności wynalazki; (1) stanowiące materiał biologiczny, który jest wyizolowany ze swojego naturalnego środowiska lub wytworzony sposobem technicznym, nawet jeżeli poprzednio występował w naturze; (2) stanowiące element wyizolowany z ciała ludzkiego lub w inny sposób wytworzony sposobem technicznym, włącznie z sekwencją lub częściową sekwencją genu, nawet jeżeli budowa tego elementu jest identyczna z budową elementu naturalnego; (3) dotyczące roślin lub zwierząt, jeżeli możliwości techniczne stosowania wynalazku nie ograniczają się do szczególnej odmiany roślin lub rasy zwierząt.

Wynalazki biotechnologiczne znajdują obecnie szerokie zastosowanie przede wszystkim w medycynie (bakterie produkujące substancje wymagane w leczeniu chorób ludzi, np. insuliny, hormon wzrostu, szczepionkę przeciw zapaleniu wątroby typu B, zastępczą krew i tkanki skórne), a także w ochronie środowiska (bakterie usuwające zanieczyszczenia) i rolnictwie (transgeniczne rośliny i zwierzęta hodowlane) [Smycz2002].

Wyjaśnić również należy, że jeżeli chodzi o ochronę odmian roślin, to na gruncie przepisów unijnych i międzynarodowych postanowień istnieje zakaz kumulatywnej ochrony odmian roślin, tj. patentowej oraz na podstawie szczególnych ustaw. W naszym kraju problematyka ta została zawarta w ustawie z dnia 26 czerwca 2003 r. *o ochronie prawnej odmian roślin*⁶. W literaturze odnotować można głosy, że nie ma przeszkód dla opatentowania roślin niestanowiących odmiany. Ochronie patentowej podlegają rośliny zindywidualizowane na podstawie jednego tylko genu i należące do wyższej grupy taksonomicznej aniżeli odmiana (np. gatunek). Przykładowo, transgeniczne rośliny nie są uzyskiwane w następstwie procesu biologicznego, lecz stanowią efekt inżynierii genetycznej. Natomiast nowe odmiany są rezultatem zasadniczo biologicznych procesów (rozmażanie płciowe). Według ustPWP spod ochrony wyłączone zostały czysto biologiczne sposoby hodowli. Oznacza to, iż w przypadku gdy choćby jeden tylko element hodowli nie był czysto biologiczny (np. zapłodnienie zwierzęcia *in vitro*), wówczas nie byłoby przeszkód do opatentowania wynalazku, np. oddziaływanie na zwierzę w celu poprawy ich własności, plenności lub zwiększanie wzrostu [du Vall 2008]. Jednocześnie wyjaśnić należy, że nie ma przepisów chroniących rasy zwierząt, jak ma to miejsce w odniesieniu do odmian roślin. Nie ma także definicji rasy. Przyjmuje się, że rasę wyznacza ekspresja całości wynikająca z danego genotypu. Pojedyncza zaś sekwencja zrekombinowanego DNA, która może zmienić genotyp wielu ras zwierząt, może podlegać ochronie patentowej [du Vall 2008].

⁵ Odnotować należy różne definicje biotechnologii, np. że jest to „interdyscyplinarna dziedzina nauki (postępująca się wiedzą z biochemii, mikrobiologii i nauk inżynierskich), obejmująca różne kierunki techniczne wykorzystania materiałów i procesów biologicznych w szczególności przebiegających przy udziale drobnoustrojów, kultur tkankowych oraz biokatalizatorów” [Zakowska-Henzler 2006].

⁶ Nr 137, poz. 1300 ze zm.

Procedura i koszty związane z uzyskaniem patentu

Termin „patent” występuje w dwóch znaczeniach. W pierwszym jest to: „prawo do wyłącznego korzystania z wynalazku w sposób zarobkowy lub zawodowy z reguły na terytorium państwa, którego urząd patentowy tego prawa udzielił; jest ono prawem bezwzględnym o charakterze majątkowym”. W drugim zaś, patent to „dokument urzędowy, na mocy którego osoba w nim wymieniona korzysta z wynalazku w ciągu określonego czasu” [Szarucki 2010]. Prawo do uzyskania patentu przysługuje przede wszystkim twórcy (a współtwórcom prawo to przysługuje wspólnie). Stanowi o tym art. 11 ust. 1 ustPWP. Od tej zasady są jednak pewne wyjątki. Przykładowo w razie dokonania wynalazku, w wyniku wykonywania przez twórcę obowiązków ze stosunku pracy, prawo do uzyskania patentu przysługuje pracodawcy, chyba że strony ustaliły inaczej.

Wydanie decyzji o udzieleniu patentu na wynalazek następuje po sprawdzeniu przez Urząd Patentowy, czy spełnione zostały warunki wynikające z ustPWP. Udzielenie patentu łączy się oczywiście z koniecznością zgromadzenia wielu dokumentów i kosztami. Do tych ostatnich zaliczyć należy opłaty urzędowe wnoszone przez zgłaszającego na kolejnych etapach postępowania, opłaty związane z uzyskaniem patentu oraz jego utrzymaniem przez 20-letni okres ochrony patentowej oraz koszty obsługi prawnej zgłoszenia patentowego i patentu (usługi rzeczników patentowych).

Procedura uzyskiwania patentów w uproszczeniu kształtuje się następująco. Rozpoczyna ją zgłoszenie wynalazku w Urzędzie Patentowym. Stroną w postępowaniu w sprawie uzyskania patentu jest zgłaszający. Może on ustanowić pełnomocnika, którym z zasady jest rzecznik patentowy. Wyjątkowo, pełnomocnikiem osoby fizycznej mającej miejsce zamieszkania obszarze Rzeczypospolitej Polskiej może być również współprawniony, a także: rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia. Zdarzają się sytuacje, że wniosek nie jest komplety. W takiej sytuacji Urząd Patentowy wyznacza postanowieniem, pod rygorem umorzenia postępowania, termin do uzupełnienia zgłoszenia, jeżeli stwierdzi, że nie zawiera ono wszystkich części. Podkreślić należy, że zgłoszenie uważa się za dokonane w dniu wpłynięcia do Urzędu Patentowego ostatniego brakującego dokumentu.

Zgłoszenie wynalazku Urząd Patentowy ogłasza niezwłocznie po upływie 18 miesięcy od daty pierwszeństwa do uzyskania patentu. Zgłaszający może w okresie dwunastu miesięcy od daty pierwszeństwa złożyć wniosek o dokonanie ogłoszenia w terminie wcześniejszym. Nie informuje się publicznie o zgłoszeniu, jeżeli: dotyczy ono wynalazku tajnego, albo przed terminem ogłoszenia wydana została decyzja ostateczna o umorzeniu postępowania lub o odmowie udzielenia patentu.

Od dnia ogłoszenia o zgłoszeniu wynalazku osoby trzecie mogą zapoznać się z opisem zgłoszeniowym wynalazku i co istotne – zgłaszać do Urzędu Patentowego uwagi, co do istnienia okoliczności uniemożliwiających jego udzielenie, do czasu wydania decyzji w sprawie udzielenia patentu.

Jeżeli Urząd Patentowy stwierdzi, że wynalazek nie spełnia ustawowych warunków wymaganych do uzyskania patentu, wydaje decyzję o odmowie jego udzielenia. Przed jej wydaniem Urząd wyznacza zgłaszającemu termin do zajęcia stanowiska, co do zebranych dowodów i materiałów, mogących świadczyć o istnieniu przeszkód do uzyskania patentu. Wyjaśnić należy, że od decyzji Urzędu Patentowego strona może się odwołać składając wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Od ostatecznej decyzji (oraz postanowienia) Urzędu Patentowego stronie przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

Urząd Patentowy wydaje decyzję o udzieleniu patentu, jeżeli zostały spełnione ustawowe warunki do jego uzyskania. Udzielenie patentu podlega wpisowi do rejestru patentowego. Udzielenie patentu następuje pod warunkiem uiszczenia opłaty za pierwszy okres ochrony. Konsekwencją jej nieuiszczenia w wyznaczonym terminie, jest stwierdzenie przez Urząd Patentowy wygaśnięcia decyzji o udzieleniu patentu. Wysokość opłat określona została w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2001 r. w sprawie opłat związanych z ochroną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych⁷.

Uprawnienia twórcy patentu. Prawa wynikające z udzielonego patentu

Twórcy wynalazku przysługuje prawo do: uzyskania patentu, wynagrodzenia, wymieniania go jako twórcy w opisach, rejestrach oraz w innych dokumentach i publikacjach.

Przez uzyskanie patentu nabywa się prawo wyłącznego korzystania z wynalazku w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Czas trwania patentu

⁷ Dz. U. Nr 90, poz. 1000 z późn. zm.

wynosi 20 lat od daty dokonania zgłoszenia wynalazku w Urzędzie Patentowym. Uprawniony do patentu może zakazać osobie trzeciej, niemającej jego zgody, korzystania z wynalazku w sposób zarobkowy lub zawodowy, polegający na: wytwarzaniu, używaniu, oferowaniu i wprowadzaniu do obrotu lub importowaniu dla tych celów produktu, będącego przedmiotem wynalazku lub stosowaniu sposobu będącego przedmiotem wynalazku, jak też: używaniu, oferowaniu, wprowadzaniu do obrotu lub importowaniu dla tych celów produktów otrzymanych bezpośrednio takim sposobem.

Prawo do uzyskania patentu na wynalazek jest zbywalne i podlega dziedziczeniu (może być to dziedziczenie testamentowe albo ustawowe). Natomiast umowa o przeniesienie prawa z patentu, wymaga, pod rygorem nieważności, zachowania formy pisemnej. Do najpopularniejszych umów zaliczyć należy umowę: sprzedaży, darowizny i zamiany. Uprawniony do patentu może w drodze umowy udzielić innej osobie upoważnienia (licencji) do korzystania z jego wynalazku. Umowami licencyjnymi nazywamy kontrakty, których przedmiotem jest korzystanie z wynalazku chronionego patentem. Można określić, że przez umowę licencyjną licencjodawca, czyli podmiot uprawniony z patentu, udziela licencjobjorcy upoważnienia do korzystania ze swojego opatentowanego wynalazku. Wyróżnić możemy następujące rodzaje licencji, np.: ograniczona, pełna, niewyłączna, wyłączna, aktywna, przymusowa, otwarta i dorozumiana.

Podsumowanie

Zauważyć należy coraz większe znaczenie prawnej ochrony własności przemysłowej w zakresie rolnictwa. Rolnicy w praktyce coraz częściej stykają się z: ochroną patentową wynalazków, wzorami użytkowymi, znakami towarowymi, oznaczeniami geograficznymi oraz prawną ochroną odmian roślin. Mimo świetnych pomysłów w zakresie nowych rozwiązań, producenci rolni rzadko korzystają z procedury uzyskania patentu na wynalazek. Stosunkowo mała liczba składanych wniosków o udzielenie patentu na wynalazki wynika, albo z powodu nieznamośności przepisów, albo obawy przed skomplikowaną procedurą. Przeprowadzone badania pozwalają na stwierdzenie, po pierwsze, że uzyskanie patentu na wynalazek nie jest proste i nie zawsze spełnione są wszystkie przesłanki patentowe (czasami wynalazki wyłączane są spod ochrony patentowej). Poza tym procedura uzyskania patentu jest długa (czasami kilka lat), łączy się z kosztami i nie wiadomo, czy w ogóle uprawniony uzyska ochronę. Konieczność wprowadzenia tak dużych wymagań wynika nie tylko z naszej ustawy *Prawo własności przemysłowej*, ale także z umów międzynarodowych i przepisów unijnych. Po drugie, podkreślić należy, że uzyskanie patentu na wynalazek daje twórcy długi – 20-letni okres ochronny oraz szeroki zakres uprawnień. Ma on prawo nie tylko do uzyskania patentu, wymieniania jako twórcy w opisach, rejestrach oraz w innych dokumentach i publikacjach, wynagrodzenia wynikającego, np. z zawarcia umowy licencyjnej, ale także zakazać osobie trzeciej, niemającej jego zgody, korzystania z wynalazku w sposób zarobkowy lub zawodowy. Dlatego warto starać się o uzyskanie patentu na wynalazek.

Reasumując należy stwierdzić, że własność przemysłowa, a szerzej ochrona własności intelektualnej, jest istotna dla dalszej modernizacji rolnictwa. Dlatego ogromnie ważne są działania w zakresie zwiększania świadomości w zakresie ochrony własności przemysłowej i wykorzystywania systemu patentowego. Pozytywnie ocenić należy działania podejmowane przez Radę Ministrów oraz organy Unii Europejskiej, które przeznaczają środki finansowe na działania związane z własnością intelektualną. Programy takie, jak np. „Patent Plus”, „Kreator innowacyjności”, działanie nr 5.4 „Zarządzanie własnością intelektualną” w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 mają na celu rozpowszechnienia wiedzy w tym zakresie, a niekiedy także umożliwiają pokrycie kosztów, związanych z przygotowaniem zgłoszenia wynalazku przez zawodowego pełnomocnika, który zgodnie z przepisami obowiązującymi w danym kraju, jest uprawniony do występowania przed właściwym organem ochrony własności przemysłowej oraz pokryciem kosztów zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego, w celu uzyskania ochrony przyznawanej oraz prowadzenia postępowania przed właściwym krajowym lub międzynarodowym organem udzielającym ochrony⁸.

Zasadne wydaje się wysunięcie postulatu stworzenia w przyszłości programów adresowanych do producentów rolnych w zakresie upowszechniania wiedzy o ochronie własności przemysłowej w rolnictwie, a także umożliwiających finansowanie choć części kosztów związanych z procedurą uzyskania, np. patentu na wynalazek lub prawa ochronnego na wzór użytkowy.

⁸ Zob. np. www.parp.gov.pl; www.mnisw.gov.pl

Literatura

- Adamczak A., Gędek M.** 2009: Wynalazki w działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Urząd Patentowy RP, Warszawa, ss. 2.
- Bodganienko J.** 2008: W pogoni za nowoczesnością. Wybrane aspekty tworzenia i wprowadzania zmian. TNOiK Dom Organizatora, Toruń, ss. 56.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2001 r. w sprawie opłat związanych z ochroną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych. Dz. U. Nr 90, poz. 1000 z późn. zm.
- Smycz M.** 2002: Komentarz do ustawy z dnia 6 czerwca 2002 r. o zmianie ustawy – Prawo własności przemysłowe.
- Szarucki M.** 2010: Zdolność patentowa wynalazku. [www.naukaigospodarka.pl], 20.03.2010.
- Szymanek T.** 2008: Prawo własności przemysłowej. EWSPiA, Warszawa, ss. 36.
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. *Prawo własności przemysłowe*. Tekst jedn. z 2003 r. nr 119, poz. 1117, ze zm.
- Ustawa z dnia 26 czerwca 2003 r. *o ochronie prawnej odmian roślin*. Dz. U. Nr 137, poz. 1300, ze zm.
- du Vall M.** 2008: Prawo patentowe. Wolters Kluwer Polska, Warszawa, s. 163-
[www.parp.gov.pl]
[www.mnisw.gov.pl]
- Zakowska-Henzler H.** 2006: Wynalazek biotechnologiczny przedmiot patentu. Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa, s. 30 i n.

Summary

The purpose of the article was to present selected issues of patent law, and particularly an attempt to determine whether laws encourage creators of inventions in agriculture to obtain patents or rather discourage them from doing so. First grounds for patentability and case law in this field were discussed. An increasing practical importance of biotechnological inventions, but also legal and ethical issues related to their being granted were indicated. Next the procedure for obtaining a patent and rights of creators of inventions were presented. The appropriation of Polish and EU funds to the dissemination of knowledge on the protection of industrial property and coverage of at least a certain proportion of costs associated with the procedure for obtaining patents was appreciated.

Adres do korespondencji:

dr Aneta Suchoń
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
Zakład Prawa Gospodarczego i Rolnego
ul. Wojska Polskiego 28
60-637 Poznań
tel. (61) 848 61 02
e-mail: asuchon@up.poznan.pl